

PM 2017:168 RI+IV (Dnr 108-227/2017)

Stärka styrningen av skolsamordningen

Skrivelse av Lotta Edholm (L)

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Skrivelsen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarråden Karin Wanngård och Olle Burell anför följande.

Ärendet

I skrivelse till kommunstyrelsen om att stärka styrningen av stadens samordnade skolplanering hänvisar Lotta Edholm (L) till stadsrevisionens rapport ”Lokalförsörjning skola och förskola nr 8/2016”. Syftet med stadsrevisionens granskning är att bedöma om ansvariga nämnders och styrelsers arbete med prognoser och planering gällande förskole- och skolutbyggnad är tillräckligt ändamålsenlig och effektiv.

Revisionskontoret lämnar följande rekommendationer i rapporten:

- Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och utbildningsnämnden bör säkerställa att samverkan inom SAMS (samordnad grundskoleplanering i Stockholm) får genomslagskraft på samtliga nivåer i respektive nämnd.
- Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna samt utbildningsnämnden bör skapa former för strukturerad samverkan, både vad gäller prognostisering av barn och elever samt planering i stadsbyggnadsprocessen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Lotta Edholm att SAMS-arbetet ska följas upp med en halvårsvis rapport till kommunstyrelsen, där utvecklingsområden identifieras, samt att kommunstyrelsen ska säkerställa att de rekommendationer som stadsrevisionen föreslår i rapport gällande lokalförsörjning skola och förskola genomförs.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret bedömer inte att en ökad frekvens till halvårsvisa rapporteringar till kommunstyrelsen är motiverad utan att en rapportering årsvis är tillräcklig.

Våra synpunkter

Alla stockholmare ska kunna lita på att det finns bra och attraktiva förskolor och grundskolor nära hemmet, oavsett var i staden man bor. Detta är ett självklart mål för majoriteten.

Samtidigt växer Stockholm i hög takt och behovet av att både bygga ut befintliga skolor och bygga nya är stort. Därför har majoriteten i budgeten 2017 prioriterat detta. Vi tar en aktiv roll för att se till att staden klarar av att ta emot stora årskullar och hitta väl fungerande lokallösningar i hela staden. Vi ökar investeringarna i stadens förskolor och skolor från 1,1 miljarder kronor år 2014 till 2,3 miljarder år 2017, det är mer än en dubbling.

När ny bebyggelse planeras ska skolor och annan samhällsservice vara en självklar del av den grundläggande planeringen. Därför behöver samtliga berörda parter involveras tidigt i planprocessen.

Ett viktigt verktyg i detta arbete är SAMS som innebär ett förtätat samarbete mellan bland andra utbildningsnämnden, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och SISAB (Skolfastigheter i Stockholm AB) kring frågor om skolplanering. SAMS inrättades av kommunfullmäktige och har arbetat framgångsrikt med skolplanering sedan år 2014.

Syftet med en samordnad planering är att säkerställa att relevanta aktörer i staden har en gemensam bild av utmaning och angreppssätt för att klara skolförsörjning i ett växande Stockholm. Med SAMS får skolplaneringen en etablerad plats i ordinarie stadsutvecklingsprocesser.

I skrivelsen målas en bild upp av att skolplaneringen lider av bristande styrning och samordning. Det är en bild som inte stämmer. Idag är skolplaneringen mer uppstyrd och bättre samordnad än på flera decennier. Även revisorerna skriver att det skett en positiv förbättring de senaste åren gällande samverkan samt att rutinerna för samverkan i planeringsprocessens tidiga skeden för att säkra tillgången på platser i förskolor och skolor har förbättras.

Det förslag som lyfts fram i skrivelsen handlar om att dubblera antalet SAMS-rapporter, något som inte går i linje med stadsrevisorernas rekommendationer. Stadsrevisionen menar istället att SAMS behöver få ytterligare genomslagskraft och att samverkan bör intensifieras ytterligare. Detta är majoriteten lyhörd för, till skillnad från vad som hävdas i skrivelsen. Majoriteten har i budgeten för år 2017 följande formulering:

”Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska bistå kommunstyrelsen i arbetet med att utarbeta stadsövergripande riktlinjer för förskoleplaneringen, med prioritering på nybyggnadsområden. SAMS-arbetet ska också kunna bistå stadsdelsnämnderna i deras långsiktiga planering av förskolelokaler, med fokus på områden med särskilda utmaningar. En motsvarande gemensam planering för gymnasiet har utformats under år 2016 och detta arbete ska ge staden ett bra planeringsunderlag för utbyggnaden av gymnasieskolan i takt med att elevkullarna växer.” Detta är ett av flera exempel på hur majoriteten är tydlig med att SAMS-arbetet ska utvecklas och intensifieras.

I juni 2017 presenterades den senaste SAMS-rapporten. Sedan SAMS initierades hösten 2014 har en omfattande utveckling av skolplaneringen skett, och under det senaste året har arbetet fördjupats och intensifierats ytterligare. I 2017 års rapport har, utöver pågående nybyggnadsprojekt och planerade utbyggnadsprojekt, även ett flertal nya identifierade platser för nya skolor tydliggjorts, vilket är mycket glädjande. Därutöver presenteras ungefärliga placeringar för nya skolor utifrån kommande behov.

Den bild som målas upp i skrivelsen stämmer inte överens med verkligheten. Skolplaneringen fungerar bättre idag än den gjort på länge, och vi tar ständigt nya kliv för att förbättra den ytterligare.

Vi föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Skrivelsen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 17 augusti 2017

KARIN WANNGÅRD

OLLE BURELL

Bilaga

Skrivelsen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Föredragande borgarråds förslag till beslut avslås.
2. Stadsrevisorernas rekommendationer i rapporten "Lokalförsörjning förskola och skola" implementeras fullt ut och SAMS-gruppen, som ett led i detta, framöver rapporterar halvårsvis till berörda nämnder.
3. Därutöver anføres följande.

De ansvariga borgarråden skriver i sitt svar att "I skrivelsen målas en bild upp av att skolplaneringen lider av bristande styrning och samordning. Det är en bild som inte stämmer." Stadsrevisionen håller inte med. I deras rapport "Lokalförsörjning förskola och skola", vilken skrivelsen bygger på, står det att läsa; "Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att planeringsprocessen, avseende lokaler för förskolebarn och skolbarn, inte är ändamålsenlig och effektiv. Bedömningen grundas på den bristande samverkan avseende planeringen av förskolor och grundskolor."

I rapporten kan man vidare läsa; "Exploateringsnämnden har en rutin att inför beslut om markanvisning tillfråga stadsdelsförvaltningen om behov av lokaler bland annat för förskoleverksamhet. Rutinen efterlevs i princip vid alla markanvisningsbeslut. Genom att behoven dokumenteras i besluten för markanvisning bedöms att rekommendationen efterlevs vad gäller förskolan. Någon liknande rutin finns dock inte för planeringen av grundskolor". Denna uppenbara brist på rutin får faktiska konsekvenser för faktiska skolelever.

När ny bebyggelse planeras har staden ett ansvar att också planera tillhörande samhällsfunktioner som behövs för att människor ska kunna leva i de områden som byggs. Det borde den rödgrönrosa majoriteten också förstå. Trots det finns många exempel på när

man helt missar skolplaneringen. För att ta ett exempel: Telefonplan befinner sig nu i en expansiv fas med ett stort antal nya bostäder som planeras. Trots det finns det ingen fullständig plan för hur området ska förses med tillräckligt många nya skolplatser.

Detta är bara ett exempel där den bristande planeringen och samverkan inom staden innebär att skolplatser inte planeras i tid. Detta leder ofrånkomligen till både dåliga och dyra lösningar, när skolfrågan ska försöka lösas i efterhand.

Det är därför både märkligt och anmärkningsvärt att majoriteten fullständigt struntar i vad stadsrevisionen skriver. Istället för att låtsas som att det inte föreligger några som helst problem i styrningen av samordningen borde de lyssna på stadsrevisionen och skyndsamt implementera dess rekommendationer. Men det är kanske inte så märkligt att en majoritet som knappt ger skolan resurser nog att matcha inflationen, inte heller bryr sig om skolplaneringen.

Skolplaneringen måste ske långsiktigt, men i det nu uppkomna läget där det långsiktiga perspektivet slarvats bort i flera områden måste den också ske snabbt. Utbildningsnämnden agerar också på årsbasis för att säkerställa nästa års intagning till skolorna. För att följa upp planeringen under året, och inte bara få ett bokslut efter årets slut, vill vi att SAMS-gruppen rapporterar halvårsvis till nämnderna. Det innebär att berörda nämnder får en rapport om hur området fortskrider under året och bidrar till revisorernas rekommendation att; ”Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och utbildningsnämnden bör säkerställa att samverkan inom SAMS får genomslagskraft på samtliga nivåer i respektive nämnd.”

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Johanna Sjö och Markus Nordström (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) och Erik Slottner (KD) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

I skrivelse till kommunstyrelsen om att stärka styrningen av stadens samordnade skolplanering hänvisar Lotta Edholm (L) till stadsrevisionens rapport ”Lokalförsörjning skola och förskola nr 8/2016”. Syftet med stadsrevisionens granskning är att bedöma om ansvariga nämnders och styrelserns arbete med prognoser och planering gällande förskole- och skolutbyggnad är tillräckligt ändamålsenlig och effektiv.

Revisionskontoret lämnar följande rekommendationer i rapporten:

- Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och utbildningsnämnden bör säkerställa att samverkan inom SAMS (samordnad grundskoleplanering i Stockholm) får genomslagskraft på samtliga nivåer i respektive nämnd.
- Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna samt utbildningsnämnden bör skapa former för strukturerad samverkan, både vad gäller prognostisering av barn och elever samt planering i stadsbyggnadsprocessen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Lotta Edholm att SAMS-arbetet ska följas upp med en halvårsvis rapport till kommunstyrelsen, där utvecklingsområden identifieras, samt att kommunstyrelsen ska säkerställa att de rekommendationer som stadsrevisionen föreslår i rapport gällande lokalförsörjning skola och förskola genomförs.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 februari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar uppfattningen om vikten av att följa upp och kontinuerligt utveckla arbetet med den samordnade grundskoleplaneringen i Stockholm.

Stadsrevisionens rapport gällande lokalförsörjning för skola och förskola är remitterad för yttrande under perioden december 2016 till mars 2017. Stadsledningskontoret yttrade sig över revisionskontoret remiss i januari 2017. I stadsledningskontorets yttrande framgår att tydliggörande av roller inom SAMS samt säkerställande av spridning och förankring av planeringsmaterialet i respektive organisation är en del av ett pågående utvecklingsarbete gällande den samordnade grundskoleplaneringen.

Vidare ser stadsledningskontoret för närvarande över möjligheten att via styrgruppen för SAMS stärka den centrala styrningen på projektnivå med syfte att säkerställa enskilda skolprojekts framdrift.

Till skillnad från stadens tidigare arbete med en övergripande skolplanering som genomfördes i projektform och slutredovisades i samband med utbildningsnämndens underlag för budget 2016, är SAMS ett löpande planeringsarbete med årliga revideringar vilket stadsledningskontoret menar är positivt. En rapport med uppdaterade lägesbild samt

identifierade knäckfrågor och utvecklingsområden redovisas årligen till kommunstyrelsen. Stadsledningskontoret bedömer inte att en ökad frekvens till halvårsvisa rapporteringar till kommunstyrelsen är motiverad utan att en rapportering årsvis är tillräcklig.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att skrivelsen (1/2) om att stärka styrningen av skolsamordningen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.